

Dodatna edukacija odgojitelja u području kineziologije

Makelja, Tina

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:502845>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**TINA MAKELJA
DIPLOMSKI RAD**

**DODATNA EDUKACIJA ODGOJITELJA U
PODRUČJU KINEZILOGIJE**

Zagreb, rujan 2020.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnice: Tina Makelja

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: DODATNA EDUKACIJA ODGOJITELJA U
PODRUČJU KINEZILOGIJE**

MENTOR: izv. prof. dr. sc. Vatroslav Horvat

Zagreb, rujan 2020.

SADRŽAJ

SAŽETAK

ABSTRACT

1. UVOD.....	1
1.1. Pojam kineziologije.....	2
1.2. Struktura kineziologije.....	3
1.3. Ciljevi kineziologije.....	4
1.4. Razvoj kineziologije u Hrvatskoj.....	4
1.5. Kineziološka metodika u edukaciji.....	5
1.5.1. Metodički organizacijski oblici rada i materijalni uvjeti.....	5
1.5.2. Kineziološka edukacija budućnosti.....	6
1.6. Obrazovanje budućih odgojitelja za provođenje kinezioloških aktivnosti.....	7
1.7. Cjeloživotno obrazovanje i učenje odgojitelja.....	8
1.8. Kineziološka aktivnost.....	10
1.8.1. Podjela kinezioloških aktivnosti.....	10
1.8.2. Važnost tjelesne aktivnosti.....	11
1.9. Tjelesna aktivnost u ustanovama predškolskog odgoja.....	12
1.9.1. Jutarnje tjelesno vježbanje.....	13
1.9.2. Sat tjelesne i zdravstvene kulture.....	13
1.9.3. Sportski programi.....	14
1.9.4. Uloga odgojitelja u provođenju kinezioloških aktivnosti.....	15
2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA.....	18
3. METODE RADA.....	21
3.1. Cilj i hipoteza.....	21
3.2. Uzorak ispitanika i varijabli.....	22
3.3. Metode za obradu podataka.....	24
4. RASPRAVA O REZULTATIMA ISTRAŽIVANJA.....	34
5. ZAKLJUČAK.....	36
6. LITERATURA.....	38

POPIS GRAFIKONA

PRILOZI

SAŽETAK

U ovom radu ispituju se i analiziraju stavovi odgojitelja o cjeloživotno obrazovanju s naglaskom na stavove o dodatnoj edukaciji u području kineziologije. U teorijskom dijelu razlaže se pojam kineziologije i njen razvoj kao znanosti. Spominje se važnost kineziološke aktivnosti te njen pozitivan utjecaj na cjelokupan razvoj djeteta. S obzirom na to, jako je važno da odgojitelji razvijaju svijest o potrebi vlastitog usavršavanja te unaprjeđuju znanja i vještine koje su im potrebne za kvalitetno provođenje kinezioloških aktivnosti. Vezano za odabrani istraživački problem, provedeno je istraživanje na uzorku od 132 ispitanika pomoću internetskog anketnog upitnika. Rezultati istraživanja pokazuju da odgojitelji prepoznaju važnost tjelesne aktivnosti djece te da imaju pozitivan stav o vlastitom cjeloživotnom obrazovanju i učenju. Iako se samo 13,6% ispitanika dodatno educiralo u području kineziologije, od toga 70% samoinicijativno, pozitivna je činjenica da se čak 78,5% odgojitelja izjasnilo da bi se željelo educirati u ovom području kada bi za to imali mogućnosti. Također, više od pola ispitanih odgojitelja (68,9%) se izjasnilo da im predškolska ustanova u kojoj rade ne omogućava financijsku podršku za dodatnu edukaciju te se slažu da bi trebalo dati veću važnost provođenju kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima.

Ključne riječi: kineziologija, kineziološke aktivnosti, odgojitelji, cjeloživotno obrazovanje

ABSTRACT

This paper examines and analyses the attitudes of kindergarten teachers about lifelong learning with an emphasis on attitudes about additional education in the field of kinesiology. The theoretical part explains the concept of kinesiology and its development as a science. Nevertheless, the importance of kinesiological activities and its positive impact on the overall development of the child is mentioned. Given this, it is very important that kindergarten teachers develop awareness of the need for self-improvement and improve the knowledge and skills they need for quality implementation of kinesiological activities. Regarding the selected research problem, a survey was conducted on a sample of 132 respondents using an online survey questionnaire. The results of the research point out that kindergarten teachers recognize the importance of children's physical activity and that they have a positive attitude towards their own lifelong education and learning. Although only 13.6% of respondents received additional education in the field of kinesiology, of which 70% on their own initiative, it is a positive fact that as many as 78.5% of kindergarten teachers stated that they would like to be educated in this field if they had the opportunity. Also, more than half of the surveyed kindergarten teachers (68.9%) stated that the preschool institution where they work does not provide financial support for additional education and agree that more importance should be given to the implementation of kinesiological activities in kindergartens.

Key words: kinesiology, kinesiological activities, kindergarten teachers, lifelong learning

1. UVOD

Tjelesna aktivnost kao važna potreba svakog djeteta poželjna je od najranije dobi. Dijete je samo po sebi pokret, ono se razvija od početnih asimetričnih nesvjesnih pokreta, preko simetričnih pa sve do voljnih pokreta s određenim ciljem (Findak i Delija, 2001). Pokretom dijete istražuje i upoznaje svoju okolinu. Predškolsko razdoblje je jedno od najvažnijih razdoblja u životu čovjeka jer se tada stvaraju temelji za cijeli život. Od izuzetne je važnosti djeci predočiti koliko je bitna tjelesna aktivnost, koliko utječe na život čovjeka i koliko je značajna u očuvanju zdravlja. Pravilan i uravnotežen motorički razvoj djeteta osnova je za cjelokupni razvoj, a povezan je te direktno utječe na sva ostala područja razvoja, kao što su socioemocionalni razvoj, spoznajni, govor i komunikacija te izražavanje i stvaralaštvo.

Zahvaljujući današnjem razvoju tehnologije, život svakog čovjeka je puno lakši, no zato su ljudi sve manje tjelesno aktivni. Shvaćajući koliko je važna tjelesna aktivnost, posebno zabrinjava činjenica da su današnja djeca sve manje motorički aktivna. Iz tog razloga bi u predškolskim ustanovama kineziološkim aktivnostima trebalo dati sve veći značaj. Odgovornost za to snose dječji vrtići i odgojitelji koji svakodnevno trebaju osmišljavati aktivnosti koje će poticati djecu na aktivno kretanje te istraživanje cijelim tijelom. Važno je stvoriti naviku bavljenja tjelesnom aktivnošću od najranije dobi.

S obzirom na stalne promjene u svijetu, odgoj i obrazovanje moraju biti u korak s tim promjenama. Stoga, važno je da odgojitelji kontinuirano ulažu u svoj profesionalni razvoj, a to se postiže cjeloživotnim učenjem i istraživanjem. Tijekom inicijalnog obrazovanja odgojitelji steknu određena znanja i vještine, ali njih je potrebno stalno nadopunjavati i unaprjeđivati. Zbog ranije spomenute sve manje tjelesne aktivnosti djece te njihove sve veće pasivnosti, upravo je dodatna kineziološka edukacija odgojitelja jedna od bitnijih stavki u njihovom profesionalnom razvoju. Takva edukacija trebala bi odgojiteljima omogućiti stjecanje dodatnih znanja i vještina kako bi unaprijedili svoju odgojno-obrazovnu praksu te promijenili svoje stavove i shvaćanja.

Ovaj rad želi ispitati stavove odgojitelja o cjeloživotnom obrazovanju i dodatnoj edukaciji u području kineziologije, shvaćaju li njenu važnost te općenito važnost kinezioloških aktivnosti za djetetov rast i razvoj. Također, ovim radom želi se utvrditi imaju li odgojitelji uopće mogućnosti i podršku predškolskih ustanova u kojima rade za takvu edukaciju.

1.1. Pojam kineziologije

Kineziologija je riječ grčkog podrijetla, a dolazi od riječi *kinezis/kinhiz* (kretanje, gibanje, pokret) i riječi *logos/logoz* (znanost, nauka, riječ, dokaz, poučak, tvrdnja). Možemo ju definirati kao znanost o kretanju, a njen osnovni cilj je kretanjem poboljšati i unaprijediti čovjekovo zdravlje i život. Njeno područje interesa je svaki usmjereni proces vježbanja koji za cilj ima unaprjeđenje zdravlja, optimalan razvoj i zadržavanje na što višoj razini ljudskih osobina, sposobnosti, motoričkih znanja, sprječavanje preranog pada pojedinih antropoloških karakteristika i motoričkih znanja te maksimalan razvoj osobina i sposobnosti (Mraković, 1997).

Starogrčki filozof i prirodoslovac Aristotel bio je jedan od prvih koji je objasnio značenje kretanja. On je kretanje definirao kao život, a čitava fizička aktivnost i kreativnost, bez obzira kojeg je karaktera, uvijek se manifestira pokretom (Jurko, Čular, Badrić i Sporiš, 2015). Kretanje se u čovjeku odvija i onda kada se na površini ništa ne vidi (disanje, cirkulacija, rad srčanog mišića...). Ono je dio čovjekove svakodnevnice; premještamo se u prostoru, izražavamo emocije, stvaramo te mnoge druge aktivnosti (Starosta, 2002). U prenesenom smislu, kineziologija je znanost koja proučava ljudsko kretanje, zakonitosti upravljanja procesom vježbanja i posljedice tih procesa na ljudski organizam (Mraković, 1993).

Tijekom druge polovice 20. stoljeća, stvoreno je i rabljeno puno naziva za imenovanje znanosti o kretanju. Osim naziva kineziologija, korišteni su i nazivi antropomotorika, kinantropologija, motorika, psihomotorika, sportmotorika, senzomotorika, kinezija itd. Neki nazivi više naglašavaju vezu kretanja i tjelesne građe (antropološki trend), dok je drugima glavno područje interesa ljudska psiha (psihomotorički trend). Upravo brojnost i raznolikost naziva svjedoči o velikom interesu brojnih znanstvenika i stručnjaka iz različitih područja o ovoj znanosti. Od svih naziva, upravo je naziv kineziologija najprihvatljiviji jer naglašava autonomiju znanstvene discipline, njen znanstveni status te eksplicitno definira predmet svoga interesa (Starosta, 2002).

Prskalo i Sporiš (2016) zaključuju o kineziologiji kao interdisciplinarnoj i multidisciplinarnoj znanosti u čijem je središtu interesa učinkovitost pokreta, upravljani procesa vježbanja, njegove zakonitosti te posljedice na čovjeka u najširem smislu riječi.

1.2. Struktura kineziologije

Kineziologija pripada skupini društvenih znanosti te ima korelacije i s ostalim znanstvenim područjima, a ne samo sa svojim primarnim znanstvenim područjem. Kineziologija kao znanost ima vanjsku (eksternu) i unutarnju (internu) strukturu. Vanjska određuje mjesto znanosti prema drugim znanostima s kojima je povezana, a unutarnja određuje primijenjene, pomoćne i specijalne znanstvene discipline unutar neke znanost (Breslauer, Hublin i Zegnal Kuretić, 2014).

Njenu strukturu možemo podijeliti na (Mraković, 1997; prema Jurko i sur., 2015):

1. Bazične kineziološke discipline

- Opće kineziološke discipline – sistematska kineziologija, kineziološke transformacije, biomehanika (kineziološka mehanika)
- Specifične kineziološke discipline – kineziologija konvencionalnih aktivnosti, kineziologija monostrukturnih aktivnosti, kineziologija polistrukturnih aktivnosti, kineziologija kompleksnih aktivnosti, kineziologija estetskih aktivnosti

2. Primijenjene kineziološke discipline

- Kineziološka metodika u edukaciji
- Kineziološka metodika u sportu
- Kineziološka metodika u rekreaciji
- Kineziološka metodika u kineziterapiji

3. Metodološke kineziološke discipline

- Matematika
- Statistika
- Kineziometrija
- Informatika

4. Pomoćne kineziološke discipline

- Biološka antropologija
- Anatomija
- Fiziologija
- Psihologija

- Sociologija
- Pedagogija
- Medicina sporta
- Javno zdravstvo
- Ekonomija
- Medicinska biokemija

Kineziologija se kao temeljna znanost primjenjuje u različitim područjima, kao što su sport (težnja postizanju maksimalnih motoričkih dostignuća), tjelesna i zdravstvena kultura (stjecanje temeljnih motoričkih znanja), zdravlje, rekreacija („sport za sve“, odnosno bavljenje aktivnostima koje mogu formalno nalikovati ili biti sadržajno jednake sportskima, a glavni cilj im je kvalitetno provođenje slobodnog vremena i očuvanje zdravlja), upravljanje sportom i kineziterapija (sinonim za fizioterapiju) (Sindik, 2009).

1.3. Ciljevi kineziologije

S obzirom da se kineziologija bavi proučavanjem zakonitosti upravljanog procesa vježbanja, njeni ciljevi su (Caput-Jogunica, 2009):

- unaprjeđenje zdravlja,
- optimalan razvoj i održavanje na što višoj razini antropoloških obilježja i razine motoričkih znanja,
- preventivno utjecati na opadanje pojedinih osobina i sposobnosti motoričkih znanja,
- maksimalan razvoj osobina i sposobnosti u natjecateljski usmjerenim kineziološkim aktivnostima.

1.4. Razvoj kineziologije u Hrvatskoj

U Hrvatskoj je prvi put službeno upotrijebljen naziv kineziologija 1967. godine kada je osnovan Institut za kineziologiju te je tada kineziologija prepoznata kao znanstvena disciplina i klasificirana u neovisno znanstveno polje. Time je završen kraj velike ere traganja za pravilnim nazivom znanosti o ljudskom kretanju u hrvatskoj znanstvenoj zajednici. Za

razvoj i današnji status suvremene kineziologije u Hrvatskoj zaslužan je profesor Miloš Mraković.

Na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu školuju se visokokvalificirani stručnjaci iz područja kineziologije za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture na svim stupnjevima odgoja i obrazovanja, za provođenje programiranih sportskih aktivnosti i treninga selekcioniranih pojedinaca i skupina na svim kvalitetnim razinama natjecateljskoga sporta djece, mladeži i odraslih (Caput-Jogunica, 2009).

1.5. Kineziološka metodika u edukaciji

Kineziološka metodika u edukaciji jedna je od primijenjenih kinezioloških disciplina. Uz nju, tu spadaju i kineziološka metodika u sportu, kineziološka metodika u rekreaciji te kineziološka metodika u kineziterapiji. Predmet interesa kineziološke edukacije je nastava tjelesne i zdravstvene kulture kao i svi ostali oblici odgojno-obrazovne djelatnosti koji su vezani uz područje tjelesnog odgoja (Jurko i sur., 2015). Usmjeren je na optimalan razvoj motoričkih sposobnosti i znanja ta na zadržavanje na što višoj razini tijekom školovanja na svim razinama (Breslauer i sur., 2014). Kineziološka edukacija ima najveći učinak na cjelokupnu populaciju jer je sveobuhvatna i prati čovjeka od predškolske pa sve do visokoškolske dobi. Iako je društveni interes za njen značaj veoma malen, odgovornost za njenu kvalitetu prije svega nosi struka (Prskalo i Babin, 2006).

Današnja djeca i učenici postaju sjedilačka civilizacija što dovodi do pretilosti koja može dovesti i do brojnih kroničnih bolesti. Još više zabrinjava činjenica da je Hrvatska pri samom dnu među državama Europe prema broju sati redovite nastave tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnim i srednjim školama. Također, i manjak raspoloživosti materijalnih uvjeta je problem (Findak i Neljak, 2008).

1.5.1. Metodički organizacijski oblici rada i materijalni uvjeti

Kako navode Prskalo, Babin i Bavčević (2010), činjenica i stvarnost našeg odgojno-obrazovnog sustava je osrednjost materijalnih uvjeta rada koji su bitan čimbenik uspješnosti procesa tjelesnog vježbanja. Manjak prostorno-materijalnih uvjeta se može vidjeti i u

jednostavnim primjerima gdje je jasno vidljiva potreba za spravama i rekvizitima kako u frontalnim, tako i u grupnim oblicima rada. U mnogočemu bi bilo učinkovitije odijeliti individualne i grupne oblike rada čime bi se pružila mogućnost uvođenja više tema, no za to je potreban veći broj sprava i rekvizita. Ono gdje se najviše očituju loši materijalni uvjeti je frontalni rad koji je neprovediv u takvim uvjetima.

Ukoliko se osvrnemo na prostorno-materijalne i vremenske uvjete, možemo zaključiti da bi bilo moguće uvoditi i složenije metodičke organizacijske oblike rada. Dakle, kada bi djeca imala mogućnost za istovremeno provođenje više različitih metodičkih oblika rada, popravilo bi se i povećalo efektivno vrijeme vježbanja (Prskalo, 2000; prema Prskalo, Babin i Bavčević, 2010).

1.5.2. Kineziološka edukacija budućnosti

U području kineziologije su u posljednje vrijeme napravljeni veliki koraci. Brojna znanstvena istraživanja omogućila su kineziologiji da postane respektabilna znanost, objavljuju se znanstveni i stručni radovi, a školovani su i brojni magistri i doktori kineziologije. Unatoč tome, još uvijek ima mjesta za daljnji napredak. Ako gledamo s motrišta esencijalnih i egzistencijalnih potreba prilagodbe djece suvremenim životnim uvjetima, kineziološka edukacija budućnosti bi se trebala promatrati kroz barem četiri čimbenika (Findak, 2017):

- stalnost promjena,
- osjetljivost najmlađih na suvremene civilizacijske tokove,
- potreba stalne transformacije odgojno-obrazovnog sustava,
- naglašena važnost kineziologije i njezinih primijenjenih područja u odgojno-obrazovnom sustavu.

Prema brojnim istraživanjima primjereno provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture kao i tjelesno vježbanje, postaje univerzalni problem nedovoljne tjelesne aktivnosti. S obzirom na to, paradigma kineziološke edukacije budućnosti podrazumijeva bavljenje upravo tom problematikom koja pripada kineziologiji, ali i onim drugim globalnim problemima kojima se ne bavi nijedna druga znanost. Jedan od strateških pravaca kineziološke edukacije bi se trebao odnositi na promicanje novog stila života jer smo svjesni sve prisutnijih motoričkih inaktiviteta svih dobnih skupina djece. Upravo zbog toga bi trebalo stjecanje

kineziološke pismenosti tijekom školovanja proglasiti temeljnim ljudskim pravom. U teoriji i praksi kineziologije, koja uključuje i kineziološku edukaciju, primjenjuju se različite vrste dijagnostičkih postupaka, no još uvijek fali obrazovne dijagnostike. Budućnost kineziološke edukacije, osim o primjerenoj kineziološkoj izobrazbi struke, ovisi i o definiranju standarda kineziološke profesije u skladu s novim uvjetima života i rada u suvremenom društvu (Findak, 2017).

Da bismo što uspješnije postignuća kineziologije i kineziološke metodike implementirali u teoriju i praksu kineziološke edukacije, potrebno je (Findak, 2016):

- pozornost usmjeriti prema afirmaciji područja kineziološke edukacije putem znanstvenih istraživanja,
- školovati stručne kadrove koji će biti u skladu sa suvremenim potrebama i biti dovoljno kompetentni za uspješno obavljanje te djelatnosti,
- povećanje broja sati nastave tjelesne i zdravstvene kulture,
- koristiti se svim kineziološkim resursima u što većoj mjeri kako bi bilo što efikasnije provođenje metodičkih organizacijskih oblika rada.

1.6. Obrazovanje budućih odgojitelja za provođenje kinezioloških aktivnosti

Kvaliteta kadrova jedan je od najvažnijih čimbenika koji djeluje na obrazovna postignuća djece. Iz tog razloga potrebno je već tijekom inicijalnog obrazovanja odgojiteljima omogućiti stjecanje što više znanja i vještina za provođenje odgojno-obrazovnog rada. Uzmemo li u obzir koliko je bitno za dječji rast i razvoj što više kretanja, kineziološka edukacija budućih odgojitelja trebala bi biti što kvalitetnija. Odgojitelji su prve osobe koje dijete susreće pri prelasku na organizirani rad u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području. S obzirom da su oni nositelji, organizatori i rukovoditelji odgojno-obrazovnog procesa, u središtu njihove edukacije treba biti kvaliteta rada usmjerena na teorijska i praktična znanja te na kineziološku metodiku. Njihovoj osposobljenosti doprinosi i predmet Kineziološka kultura na kojem budući odgojitelji uče neophodne motoričke i teorijske informacije (Prskalo, Findak i Neljak, 2007).

Dok je studij kineziologije cijeli usmjeren pripremi nastavnika – kineziologa za rad u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnim području, na učiteljskom i odgojiteljskom

studiju tu funkciju u osnovnom programu imaju kolegiji Kineziologija, Kineziološka metodika te Kineziološka kultura. Učitelji i odgojitelji nisu obrazovani za to odgojno-obrazovno područje na razini kineziologa, ali njihova moć integriranja čini ih nezamjenjivima u osnovnom programu tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskoj dobi i primarnoj edukaciji. Dok je studij kineziologije i prije bolonjskog procesa bio sveučilišni studij, učiteljski i odgojiteljski studij u Republici Hrvatskoj bili su stručni studiji. Tijekom 2005. godine programi studija su reformirani te se odgojiteljski studij organizira u trajanju od tri godine (Prskalo i Babin, 2008). Također, tijekom 2005. godine prihvaćeni su programi studija za obrazovanje kadrova nositelja tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog područja u predškolskom odgoju, primarnom obrazovanju, predmetnoj nastavi, srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju. Time se ostvario preduvjet kvalitete rada već u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (Prskalo i Babin, 2006). Zato učiteljski i nastavnički fakulteti ne bi trebali biti jedni drugima konkurencija. Sveučilišna razina jednog i drugog studija te mogućnost vertikale do najviše obrazovne i znanstvene razine doktorata znanosti, otvara mogućnost sveučilišne i međusveučilišne suradnje (Prskalo i Babin, 2008).

1.7. Cjeloživotno obrazovanje i učenje odgojitelja

Pojam cjeloživotnog obrazovanja podrazumijeva institucionalizirani i organizirani proces, dok cjeloživotno učenje uključuje sve oblike učenja u svim životnim okolnostima.

S obzirom da se promjene u svijetu događaju brzo i nepredvidljivo, od odgoja i obrazovanja (formalnog, neformalnog, informalnog) zahtijeva se neprestano mijenjanje i prestrukturiranje. Formalno i informalno obrazovanje za područje praktičnog odgojno-obrazovnog procesa mora biti dio inicijalnog obrazovanja te kasnijeg profesionalnog razvoja i napredovanja odgojitelja (Šagud, 2011). Najzastupljenije vrste neformalnog obrazovanja su radionice, seminari, praktično osposobljavanje i tečajevi na radnom mjestu te plaćena privatna poduka uz pomoć učitelja ili mentora.

Cjeloživotno obrazovanje usmjereno je na povećanje zapošljivosti, aktivnom građanstvu te osobnom razvoju, a podrazumijeva stalni pristup učenju i obrazovanju radi stjecanja novih i obnavljanja već stečenih znanja i vještina potrebnih za sudjelovanje u radu. Konceptija cjeloživotnog obrazovanja nastala je iz razloga što postojeće znanje sve više i brže zastarijeva, a količina novog znanja se iz dana u dan sve više povećava.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (ASOO) 2017. godine¹ provela je istraživanje o obrazovanju odraslih. Prema rezultatima istraživanja, oko 34% hrvatskih građana starih između 25 i 64 godine sudjelovalo je u nekom od formalnih ili neformalnih programa obrazovanja. Broj polaznika formalnih obrazovnih programa u Hrvatskoj kreće se između 5,4% i 7,4% referentne populacije, a ukupno 31,6% ispitanika istraživanja sudjelovalo je u nekom obliku neformalnog obrazovanja. U programima formalnog i neformalnog obrazovanja najveći dio sudionika su mlađe osobe do 40 godina starosti te osobe sa školskom spremom višom od srednjoškolskog/gimnazijskog stupnja. Najčešći motivi ulaska u obrazovni proces odraslih su povećanje poslovne kompetencije, nadopuna znanja, dodatno usavršavanje u poslu, učenje stvari koje su predmet osobnog interesa nevezano za posao, stjecanje novih vještina korisnih u svakodnevnom poslu te učenje kako se ne bi zanemario intelektualni razvoj.

Što se tiče formalnog i neformalnog obrazovanja odgojitelja, još uvijek je jako izražen diskontinuitet između inicijalnog obrazovanja odgojitelja te njihovog kasnijeg profesionalnog razvoja. Mogući razlog tome je da se tijekom studija kod budućih odgojitelja ne razvijaju one kompetencije koje će im osigurati snalaženje u složenim uvjetima odgojno-obrazovne prakse. Nijedna naučena i usvojena strategija rada nije uvijek učinkovita u praktičnim situacijama.

Kako bi se odgojitelj razvijao u kompetentnog pojedinca, od velike je važnosti rad na sebi putem svih oblika cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja. Također, vrlo bitan je razvoj odgojiteljske profesije u svim onim dijelovima ključnim za napredovanje ranog i predškolskog odgojno-obrazovnog sustava. Odgovornost za to ne snosi samo pojedinac, nego cijela profesionalna zajednica (Kokanović, 2019). Cjeloživotno obrazovanje odgojitelja postalo je njihovo pravo i obveza čime se otvorila mogućnost osobnom i profesionalnom razvoju. Obrazovanje odgojitelja otvoren je i dinamičan sustav te trajni proces koji započinje inicijalnim obrazovanjem, uvođenjem u posao, profesionalnim usavršavanjem te poslijediplomskim oblicima obrazovanja (Nenadić-Bilan, 2013).

Šira javnost još uvijek rani i predškolski odgoj i obrazovanje ne percipira kao važan i neizostavan dio djetetovog života. S obzirom da rani i predškolski odgoj i obrazovanje ne pripadaju obveznom dijelu sustava odgoja i obrazovanja, dječji vrtići se smatraju servisima za roditelje, a ne ustanovama u kojima se odvija odgoj i obrazovanje djece predškolske dobi. Iz tog razloga bi upravo odgojitelji, profesionalci koji posjeduju nužne kompetencije za

---

¹<https://mentorica.biz/pitanja-i-odgovori/osnove-poduzetnistva/cjelozivotno-obrazovanje-92/?fbclid=IwAR2zhP6XPzh7VISamJIOXc7c-C8UeG9l-tQ6i3nCf3P-jyXmG0DFBOTQnfw>

obavljanje svoje profesionalne uloge, trebali biti nositelji promjene u društvu. Oni su ti koji bi trebali sustavno raditi na promociji i prezentaciji uloge ranoga i predškolskog odgoja unutar obrazovnog sustava (Fatović, 2016).

1.8. Kineziološka aktivnost

„Kineziološka aktivnost je pojam za ukupnu populaciju aktivnosti koje su podijeljene na konvencionalne i nekonvencionalne aktivnosti. Konvencionalne aktivnosti su aktivnosti čiji su sadržaji limitirani pravilima te im je primarna funkcija razvoj motoričkih znanja. Primarna funkcija nekonvencionalnih sadržaja je u razvoju osobina i sposobnosti“ (Findak i Prskalo, 2004:41).

Tjelesna aktivnost je prirodna potreba svakoga čovjeka. Definiramo ju kao bilo koje kretanje koštano-mišićnog sustava koja rezultira potrošnjom energije iznad one razine koju organizam potroši u mirovanju. Također, tjelesna aktivnost ima značajan utjecaj na smanjenje pojave kardiovaskularnih bolesti, prijeloma kostiju, artritisa, pojave dijabetesa 1 i 2 te boli u leđima (Melzer, Kayser i Pichard, 2004). Relaksacija postignuta tjelesnom aktivnošću nenadoknadiva je u borbi protiv psihičkih preopterećenja i stresnih situacija.

1.8.1. Podjela kinezioloških aktivnosti

Prema Mrakoviću (1997) postoji četiri skupine kinezioloških aktivnosti koje su podijeljene prema određenim kriterijima:

- Monostrukturalne kineziološke aktivnosti – aktivnosti u kojima se cilj postiže vladanjem prostora vlastitim tijelom ili izbačenim predmetom. Tu spadaju natjecateljske ili agonističke aktivnosti, npr. atletika, plivanje, skijanje, veslanje, streljaštvo, boćanje, dizanje utega, kuglanje, kajakaštvo, streličarstvo. Prelaskom određene distance ili dužine izbačenog hica (npr. bacanjem kugle, kladiva ili koplja) mjerimo uspješnost u određenom sportu.
- Polistrukturalne aktivnosti - aktivnosti nastale od borilačkih vještina, a pravila su odredila dominantna motorička gibanja koja su u njihovoj strukturi. U ove sportove spadaju mačevanje, boks, hrvanje, karate, judo, taekwondo. Kod ovih aktivnosti ne postoji suradnja unutar tima.

- Polistrukturalne kompleksne aktivnosti – to su uglavnom momčadske igre u koje spadaju nogomet, odbojka, košarka, rukomet, hokej na ledu i travi, vaterpolo i sl. Momčadske igre su vrlo popularne te dovode do visoke razine motoričkih i funkcionalnih sposobnosti natjecatelja. Da bi se ostvario uspjeh, potrebno je poznavati tehniku, ali i taktiku koja uključuje suradnju članova timova.
- Polistrukturalne konvencionalne aktivnosti – aktivnosti kojima je cilj zadovoljiti određeni estetski kriterij, dominira aciklički tip kretanja koji se izvodi sukladnom nekom konvencionalnom sustavu. Za izvođenje ovih aktivnosti važna je ravnoteža, koordinacija, fleksibilnost te brzina i snaga. U ovu vrstu aktivnosti spada ples, gimnastika, umjetničko klizanje, koturaljkanje, sportska gimnastika te ritmička gimnastika.

1.8.2. Važnost tjelesne aktivnosti

U prirodi djeteta je da se kreće na sve moguće načine, ali je zbog današnjeg načina života takvo prirodno kretanje djeteta sve više zanemareno. Djeca sve manje vremena provode u prirodi, a sve više u zatvorenim prostorima. Iako se danas puno ulaže u kvalitetu poticaja za razvoj dječjih kompetencija, čini se da su kretanje i tjelesno vježbanje zanemareni pored drugih kompetencija (Trajkovski i Paulić, 2018). Tjelesna aktivnost djeteta predškolske dobi temeljni je uvjet za pravilan rast i razvoj. Nedostatak tjelesne aktivnosti, osim što nepovoljno utječe na rast i razvoj, utječe i na cjelokupno zdravlje djeteta. Primarna odgojna zadaća tijekom provođenja tjelesnih aktivnosti stjecanje je korisnih i zdravih navika vježbanja, kretanja i življenja od rane i predškolske dobi (Dvorski, Kokanović, Bogovčić i Matić, 2015).

Istraživanja su pokazala kako tjelesna aktivnost ima pozitivan utjecaj na stvaranje zdravog načina života te stvara ravnotežu u mnogim fiziološkim, regulacijskim i funkcionalnim mehanizmima (Badrić i Barić, 2006). Tjelesna aktivnost (Findak i Mraković, 1998):

- pozitivno utječe na rast i razvoj,
- jača imunitet,
- pravilno usmjerava i utječe na razvoj i održavanje antropometrijskih, motoričkih, funkcionalnih i adaptacijskih sposobnosti,
- sprječava i efikasno uklanja umor,
- usporava proces starenja,

- povećava stupanj zdravlja u cjelini.

Prema Findaku (1995) tjelesna aktivnost u predškolskoj dobi iznimno je važna za razvoj motorike, funkcionalnih sposobnosti, usavršavanje prirodnih oblika kretanja u različitim situacijama te razvijanje i njegovanje zdravstveno-higijenskih navika. Tjelesno vježbanje trebalo bi se što je više moguće provoditi kroz igru. Igrajući se, dijete ima osjećaj slobode, a ujedno je i tjelesno i emocionalno angažirano. Igra je u predškolskoj dobi osnovna aktivnost djeteta jer ispunjava većinu njegovog vremena. Igra je za dijete temeljna potreba te na nju ne treba gledati samo kao na zabavu ili razonodu. Ona može biti vrlo djelotvorna u razvoju osnovnih motoričkih sposobnosti djece, utječe na razvoj antropoloških obilježja, usvajanje motoričkih znanja, poboljšanje motoričkih dostignuća te stjecanju životnih i radnih navika (Findak, Delija, 2001).

Provođenje tjelesnog vježbanja s djecom predškolske dobi može biti jednostavno, složeno ili složenije. Jednostavne strukture tjelesnog vježbanja su spontano, tematsko i jutarnje vježbanje, dok su složene strukture tjelesnog vježbanja sat igre i pokretna igra. Složenije vrste tjelesnog vježbanja jesu sat tjelesne i zdravstvene kulture i sat sportskog tjelesnog vježbanja u sportskim igraonicama i klubovima (Neljak, 2009).

S obzirom da postoje brojni pokazatelji pozitivnog utjecaja tjelesne aktivnosti na kognitivno funkcioniranje, škole i vrtići trebali bi omogućiti djeci što više prilika za tjelesnu aktivnost prilagođenu njihovim osnovnim potrebama i pravima. Kako bi se djecu potaknulo na razvijanje navike za tjelesnu aktivnost, a koju će održati cijeli život, tjelesne aktivnosti u vrtićima i školama trebale bi prije svega biti zabava (Jurko i sur., 2015).

1.9. Tjelesna aktivnost u ustanovama predškolskog odgoja

Većina djece je uključena u predškolski odgojno-obrazovni sustav. Tomac, Vidranski, Ciglar (2015) navode kako je djecu potrebno poticati na tjelesnu aktivnost jer sam boravak u predškolskoj ustanovi nije dovoljan da bi se djeca tjelesno razvijala. Motoričke sposobnosti djece se razvijaju kroz tjelesnu aktivnost i ona je zato važna od najranije dobi. Kod djece treba poticati razvoj osnovnih motoričkih sposobnosti i stvarati im naviku za bavljenjem tjelesnim aktivnostima koje imaju važnu ulogu u razvoju koordinacije, ali i ostalih motoričkih sposobnosti (Fišter i Forko, 2015).

1.9.1. Jutarnje tjelesno vježbanje

Jutarnju tjelovježbu trebalo bi svakodnevno provoditi u dječjem vrtiću. Provodi se na početku dana i namjera joj je da kratkim i energičnim pokretima povoljno utječe na dječji psihofizički razvoj te na vedro raspoloženje. Jutarnje tjelesno vježbanje ubraja se u jednostavne organizacijske oblike (Neljak, 2009). Potrebno je izabrati djeci poznate vježbe koje će aktivirati cijeli organizam i utjecati na pravilno držanje tijela. Bitna je točna vremenska procjena s obzirom na dobnu skupinu djece, naučiti djecu pravilnim udisajima i izdisajima i voditi računa o individualnim karakteristikama djece. Za djecu srednje dobne skupine, jutarnje tjelesno vježbanje provodi se 5-6 minuta, a u starijoj dobnoj skupini 6-7 minuta. Tijekom jutarnjeg tjelesnog vježbanja nikada ne učimo nove vježbe niti su sadržaji jutarnjeg vježbanja samo opće pripremne vježbe, već i hodanje, sporije trčanje, poskoci i skokovi te jednostavne igre.

1.9.2. Sat tjelesne i zdravstvene kulture

Sat tjelesne i zdravstvene kulture u vrtićima provode odgojitelji u redovitom i integriranom programu. S obzirom na dobnu skupinu, razlikuje se i trajanje sata, pa tako sat za mlađu dobnu skupinu traje 25 minuta, srednju 30 minuta te za stariju dobnu skupinu 35 minuta. Sat tjelesne i zdravstvene kulture ima svoju strukturalnu podjelu. Dijeli se na uvodni, pripremni, glavni i završni dio sata.

Uvodni dio sata

Cilj uvodnog dijela sata je organizacijski fiziološki i emotivno pripremiti djecu na daljnji rad (Findak i Delija, 2001). Započinje okupljanjem i postavljanjem djece u već naučenu formaciju, poput vrste ili pozdrava. Da bi bilo moguće vježbati, potrebno je da djeca znaju reagirati na odgojiteljev znak, točno i brzo izvršavaju zapovjedi bez nepotrebnog pričanja, guranja ili smijanja jer moraju shvatiti da se uz lijepo ponašanje može razviti svjesna disciplina (Ivanković, 1978). Sadržaj uvodnog dijela sata ovisi o dobi i broju djece te o prostorno-materijalnom okruženju. Izabiru se jednostavne i dinamičke aktivnosti s pravilnim izmjenama napora i odmora i ne zahtijevaju veliku koncentraciju i pozornost (Pejčić i Trajkovski, 2018; prema Pešl i Topolovec, 2018). Najčešći primjeri su različiti oblici trčanja ili elementarne igre.

Pripremni dio sata

Cilj je da se primjenom odgovarajućih opće pripremnih vježbi organizam pripremi za povećane fiziološke napore (Findak i Delija, 2001). Sadržaji su opće pripremljene vježbe, mogu se izvoditi s rekvizitima ili bez njih te u parovima. Bitno je da su zastupljene vježbe za različite dijelove tijela. Primjenjuje se isključivo frontalni rad. Obrazovna zadaća pripremnog dijela sata je usvajanje novih te ponavljanje i usavršavanje prethodno naučenih vježbi, a odgojna zadaća je razvijati smisao za rad pri samostalnosti.

Glavni dio sata

Cilj je glavnog dijela sata da se pomoću tjelesnih vježbi unaprijed isplaniranih planom i programom stvore najpovoljniji uvjeti za stvaranje utjecaja na antropološki status djece (Findak i Delija, 2001). Postoje A i B dijelovi sata. Sadržaji glavnog A dijela sata sadržavaju primjenu osnovnih oblika kretanja s ciljem razvoja motoričkih sposobnosti, poput preciznosti, ravnoteže, brzine, snage, izdržljivosti i koordinacije te usvajanje određenih motoričkih znanja iz različitih sportova prilagođenih dobi i individualnim sposobnostima. Sadržaji glavnog B dijela sata su elementarne, štafetne ili ekipne igre.

Završni dio sata

Cilj završnog dijela sata je približiti sve fiziološke i psihičke funkcije stanju kakvo je bilo prije početka sata (Findak i Delija, 2001). Potrebno je izabrati tjelesne aktivnosti manjeg intenziteta i sporijeg tempa, poput laganog hodanja, elementarnih igara mirnijeg karaktera ili razgovora.

1.9.3. Sportski programi

Prema Sindiku (2009) popularni kineziološki programi koji su kvalitetno osmišljeni i provedeni, mogu biti djelotvoran oblik zdravstvene i psihološke prevencije za predškolsku djecu. Osnovni oblik provođenja programa je igraonica. Kako bi dijete počelo razvijati zdrav način života, već u predškolskoj dobi potrebno mu je što ranije primijeniti kineziološki program. On se izvodi svakodnevno u trajanju od 45 minuta u sportskim dvoranama vrtića te s obzirom na prostorno-materijalne uvjete vrtića koriste se sprave i didaktička pomagala, a sve uz stručan timski rad sastavljen od profesora kineziologije i odgojitelja. Poželjno je da se u igraonicama uče samo temeljne karakteristike pojedinih sportova.

Sportski programi, koji su odobreni od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, mogu biti cjelodnevni, poludnevni, svakodnevni, povremeni, zimovanja i ljetovanja. Ovisno o dobi skupine i načinu rada, odgojitelj je dužan provoditi program po planu. S obzirom na specifičnosti, sportski programi dijele se na:

- Opći program – programi složeni od većeg broja kinezioloških sadržaja, imaju pravila i duljeg su trajanja. Tu podrazumijevamo redovito vježbanje u predškolskim ustanovama, sportskim igraonicama, zimovanja, ljetovanja i izleti.
- Posebni programi – sastavljeni su od različitih kinezioloških sadržaja, poput nekog sporta. Posebne sportske organizacije podučavaju djecu, a djeca ih biraju prema interesu. To su najčešće programi klizanja, skijanja, plivanja, tenisa, plesa i sl. Posebni programi su kraćeg trajanja i predviđeni su za rad s djecom starije dobne skupine.

Osnovni sportski programi imaju tu mogućnost da navedu djecu na to da se kasnije opredijele za neki određeni sport, no najbitnija karakteristika sportskih programa je da pozitivno utječu na motorički razvoj djece.

1.9.4. Uloga odgojitelja u provođenju kinezioloških aktivnosti

Kako bi odgojitelj bio dobar u svom poslu mora dobro poznavati svoju struku. Odgojiteljev stav i njegova očekivanja ili predviđanja o mogućnostima razvoja i učenja djece u odgojnim grupama imaju utjecaj na učenje, razvoj, odgoj i obrazovanje djece (Miljak, 1996). Odgojitelj bi trebao kontinuirano osmišljavati raznovrsne i zanimljive aktivnosti koje će kod djece pobuditi interes te poticati njihov razvoj na svim odgojno-obrazovnim područjima. Djecu treba poticati na suradnju, aktivno učenje i samoučenje (Miljak, 2009). Jedan od primarnih zadataka odgojitelja trebao bi biti „učenje načina igranja“ radi postupnog i kontinuiranog osposobljavanja djece za slobodniju i samostaliju igru (Šagud, 2002). Odgojitelj svojom praksom djetetov razvoj može poticati, ali i ograničavati. Stoga je važno da odgojitelji o svojoj praksi promišljaju te vrše refleksije i samorefleksije svoje odgojno-obrazovne prakse (Šagud, 2006).

Uz roditelje, odgojitelji imaju najveći utjecaj na dijete. Kako bi kod djece razvio ljubav prema tjelesnoj aktivnosti, odgojitelj treba i sam poštivati rad te biti tjelesno aktivan (Findak, 1995). S obzirom da je sjedilački način života prisutan već u najranijoj dobi djeteta, stručnjaci za odgoj i obrazovanje imaju sve veću ulogu u poticanju motoričkog razvoja djece.

Zadaća odgojitelja je da potiče djecu na svakodnevno vježbanje, bavljenje sportom te razvoj zdravih navika koje su im potrebne za pravilan rast i razvoj. Da bi odgojitelj mogao realizirati bilo koju tjelesnu aktivnost s djecom predškolske dobi on mora dobro poznavati djecu s kojom radi. Dakle, mora znati njihove sposobnosti, mogućnosti, želje i potrebe. Kvalitetno organiziranom i provedenom kineziološkom aktivnošću, odgojitelj utječe na razvoj i usavršavanje djetetovih znanja i vještina bitnih za njegovu dob te na razvoj smjelosti, odlučnosti, samoinicijative, samostalnosti i kooperativnosti.

Odgojno-obrazovni proces je organizirani proces utjecaja na antropološka obilježja subjekta, zatim organizirani proces učenja motoričkih gibanja te organizirani proces utjecaja na odgojne učinke u radu sa sudionicima odgojno-obrazovnog procesa (djecom) pod izravnim vođenjem odgojitelja (Findak i Prsaklo, 2004). Ciljevi za koje odgojitelj želi da ih dijete postigne, moraju biti realni i u skladu s djetetovim mogućnostima. Prije svega, treba biti svjestan malih koraka koja djeca čine na putu do uspješnog svladavanja određene aktivnosti. Prilikom izbora igre, odnosno tjelesnog vježbanja s djecom predškolske dobi, odgojitelj treba voditi računa o (Findak i Delija, 2001):

- karakteristikama svake pojedine dobne skupine,
- aktualnom stanju i specifičnostima svakog djeteta u određenoj skupini,
- aktualnom stanju njihova antropološkog statusa,
- temeljnim anatomsko-fiziološkim i psihičkim karakteristikama djece.

Strukturu sata treba prihvatiti samo kao pomoć prilikom pripreme i organizacije tjelesnih aktivnosti kako bi odgojitelj pravilno odabrao optimalne sadržaje, opterećenja, oblike rada, metode i nastavna pomagala s ciljem ostvarivanja zadanih ciljeva i zadaća (Pejčić i Trajkovski, 2018; prema Pešl i Topolovec, 2018).

Odgojitelj u vrtiću osmišljava i nudi djeci različite sadržaje kao što su jutarnja tjelovježba, vježbe uz glazbu, razne sportske igre te pokretne igre. Prema Pejčić (2005) neke od uloga odgojitelja u dječjoj igri i aktivnostima su:

- paralelni suigrač – nije u izravnoj interakciji s djecom, nego se slobodno igra zbog pokazivanja mogućnosti upotrebe sredstava za igru,
- suigrač - igra se i sudjeluje u osmišljavanju igre zajedno s djecom, ali neizravno sugerira pravac igre uz zajedničku provjeru pravca igre,

- tutor - vidljiva je dominantnost odgojitelja, izravno usmjerava i određuje tijek i razvoj igre,
- predstavnik realnosti- podučava i ukazuje na realnije rekonstruiranje stvarnosti u igri,
- promatrač- promatra djecu sa strane i vrednuje igru.

Uloga odgojitelja i dječjeg vrtića u stvaranju kulture kretanja je nezamjenjiva. Odgojitelji trebaju odašiljati zdrave poruke, biti primjer, pokazati koliko je važno brinuti o sebi i svojoj zdravlju te zračiti energijom koja se zove kretanje (Findak, Delija, 2001).

2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

Suvremenom društvu potreban je pristupačan i visokokvalitetan sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Upravo kvaliteta stručnog kadra, odgojitelja, doprinosi kvaliteti sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Križman Pavlović, Bušelić i Gal (2020) istraživali su kvalitetu odgojitelja kao čimbenik kvalitete. Istraživanje je pokazalo da 98% odgojitelja ima osiguran kontinuitet stručnog usavršavanja na radnom mjestu, pri čemu njih 97% ima mogućnost usavršavanja unutar, a 93% izvan ustanove. Zadovoljstvo odgojitelja veće je vanjskom (92%), nego internom edukacijom (82%).

Borić, Jindra i Škugor (2008) proveli su istraživanje o razumijevanju i primjeni sadržaja cjeloživotnog učenja za održivi razvoj. Globalne promjene u području odgoja i obrazovanja unijele su novi koncept cjeloživotnog učenja za održivi razvoj. Autori održivi razvoj definiraju kao razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjice, a istovremeno ne ugrožava mogućnost budućih generacija da zadovolje svoje potrebe. Navedenim istraživanjem željelo se utvrditi u kojoj mjeri ispitanici (sveučilišni profesori, učitelji, odgojitelji, studenti učiteljskog i predškolskog studija) razumiju te primjenjuju sadržaje cjeloživotnog učenja za održivi razvoj. Dobiveni rezultati pokazali su da su odgojitelji najpućeniji u sadržaje cjeloživotnog učenja za održivi razvoj te da imaju najviše iskustva u njihovom provođenju. Također, 89% ispitanih odgojitelja smatra da održivi razvoj podiže kvalitetu života sadašnjih i budućih generacija, a sadržaje održivog razvoja najviše promiču u području ekologije i demokracije.

Prskalo, Findak i Neljak (2007) u svom radu prate promjene u broju sati kolegija koji osposobljavaju buduće odgojitelje i učitelje za rad u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području nakon prilagodbe hrvatskih nastavnih planova i programa Bolonjskoj deklaraciji. Prilagodba programa u skladu s bolonjskim procesom utjecala je na kvantitativne i kvalitativne promjene u zastupljenosti predmeta koji osposobljavaju studente za rad u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području. Uočena je pozitivna promjena satnice kolegija Kineziologija i Kineziološka metodika, iako je nakon 2005. godine prilikom prelaska odgojiteljskog studija s dvogodišnjeg na trogodišnji studij, kolegij Kineziologija nešto manje zastupljen na odgojiteljskom, nego na učiteljskom studiju. To se objašnjava povećanom ukupnom satnicom odgojiteljskog studija nakon navedene promjene. Što se tiče kolegija Kineziološka kultura, u planu odgojiteljskog studija satnica je smanjena, dok je na učiteljskom studiju njena zastupljenost veća, iako je ukupna satnica manja.

Govoreći o važnosti tjelesne aktivnosti djece predškolske dobi, ona je do sada opisana u velikom broju znanstvenih radova. Prema znanstvenim istraživanjima, tjelesna aktivnost u dječjoj dobi ima pozitivan zdravstveni učinak u djetinjstvu i mladosti, dugoročni pozitivan učinak na zdravlje u odrasloj dobi te na usvajanje navike redovnog bavljenja tjelesnom aktivnošću kasnije u životu. U zadnja četiri desetljeća, brojne su institucije donosile različite preporuke za tjelesnu aktivnost djece, a u njima stoji da bi djeca trebala biti uključena u tjelesne aktivnosti umjerenog ili visokog intenziteta najmanje 60 minuta dnevno.

Za djecu predškolske dobi sport bi trebao biti samo igra. Uključivanjem u razne sportske igraonice, kao što su atletika, škola plivanja i gimnastika, djeca od 5. do 6. godine upoznaju sport i stječu dobru podlogu za kasnije bavljenje specifičnim sportom. Odnedavno su se i u Hrvatskoj počele otvarati škole sporta za najmlađe koje vode profesori kineziologije, a njihova svrha je djecu predškolske dobi naučiti poznavanju određenih sportskih disciplina.

Prema Jurakić i Heimer (2012), pregled istraživanja u Hrvatskoj pokazao je da postoji vrlo visok udio nedovoljno tjelesno aktivne djece i adolescenata što ukazuje da je potrebno izraditi strategiju promocije tjelesne aktivnosti za tu populaciju. Posebnu je pažnju potrebno obratiti na djevojčice i srednjoškolce jer je u tim skupinama najveći udio neaktivnih. Prema podacima istraživanja Američkog nacionalnog centra za edukacijsku statistiku iz 2006. godine, 31% djece od predškolske dobi do osmog razreda, svoje vrijeme nakon škole provode u nekim oblicima sportskih aktivnosti (prema Badrić i Prskalo, 2011). Nadalje, Babić (2003) je istražujući slobodno vrijeme osnovnoškolskih učenika dobio podatak da gotovo 70% njih vrijeme provodi gledajući televiziju, slušajući glazbu ili koristeći računalo, dok se samo 11% učenika bavi sportom. Prskalo (2007; prema Badrić i Prskalo, 2011) je u svom istraživanju provedenom na učenicima od 1. do 4. razreda zaključio da značajno više učenika (27%) provodi u statičnim aktivnostima, nego u kineziološkoj aktivnosti (17%), s time da djevojčice puno više vremena provode u statičnim aktivnostima, nego dječaci.

Zabrinjavajući je i podatak da se 40% djece u dobi od 11 do 13 godina u Hrvatskoj ne bavi nikakvim sportom. Jedan od istaknutih razloga tog problema su financijski razlozi, odnosno nemogućnost roditelja da plaćaju skupe članarine. Tako da dijete, bez obzira na svoj talent, ostaje uskraćeno za bavljenje sportom (Krželj, 2009).

Istraživanje (Tomic, Vidranski i Ciglar, 2015) provedeno na 50 djece predškolske dobi u jednom vrtiću u Virovitičko-podravskoj županiji pokazalo je kako djeca u predškolskoj ustanovi naprave prosječno 3427 koraka tijekom 150 minuta boravka u vrtiću, prijeđu

približno 2,8 kilometara, uz potrošnju energije od 99 kalorija. Također, uočena je razlika u tjelesnoj aktivnosti djece između pojedinih dana u tjednu, a razlog tome su različite programske aktivnosti tijekom tjedna. Te razlike pokazale su da je djecu ipak potrebno dodatno poticati na tjelesnu aktivnost jer im sam boravak u dječjem vrtiću nije dovoljan za optimalnu tjelesnu aktivnost.

3. METODE RADA

3.1. Cilj i hipoteza

Sagledavši teoriju, možemo uvidjeti koliko je za pravilan dječji rast i razvoj važna kineziološka aktivnost. S obzirom na to, vrlo je važno da su odgojitelji visokoobrazovani i kompetentni profesionalci koji znaju svoj posao. Cjeloživotno obrazovanje pravo je i obveza svakog odgojitelja, stoga ovaj rad ispituje stavove odgojitelja prema kineziološkoj edukaciji kao dio njihovog profesionalnog usavršavanja i razvoja.

Cilj ovog istraživanja bio je:

- odrediti demografske podatke ispitanika, tj. dob ispitanika, stručnu spremu i godine radnog staža,
- utvrditi stavove odgojitelja o važnosti redovitog provođenja kinezioloških aktivnosti,
- utvrditi u kojoj mjeri odgojitelji smatraju da im njihovo inicijalno obrazovanje pružanja dovoljno znanja i vještina za provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću,
- utvrditi jesu li se odgojitelji ili se imaju želju dodatno educirati u području kineziologije,
- utvrditi stavove odgojitelja o dodatnoj kineziološkoj edukaciji kao prilici za svoj profesionalni razvoj.

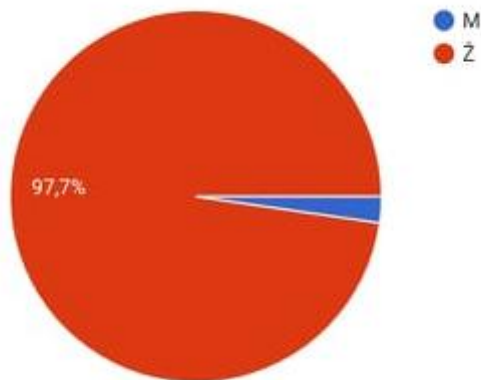
Hipoteze istraživanja su:

1. Smatram kako je mali broj odgojitelja dodatno educiran u području kineziologije.
2. Smatram da bi se odgojitelji željeli dodatno educirati u području kineziologije kada bi za to imali mogućnosti.
3. Smatram da odgojitelji kineziološke aktivnosti smatraju jednako važnima kao i ostale odgojno-obrazovne aktivnosti.
4. Smatram da se odgojitelji ne osjećaju dovoljno kompetentnima za provođenje kinezioloških aktivnosti nakon inicijalnog obrazovanja.
5. Smatram da odgojitelji trajni profesionalni razvoj vide kao svoje pravo i obvezu.
6. Smatram da odgojitelji dodatnu edukaciju u području kineziologije smatraju važnom za svoj profesionalni razvoj.

3.2. Uzorak ispitanika i varijabli

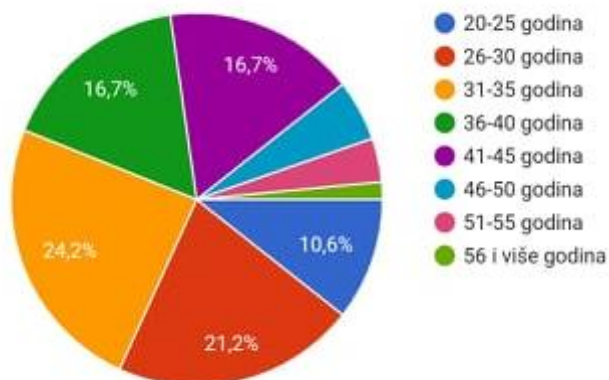
Kako bi se istraživanje provelo, bilo je potrebno izraditi anketni upitnik „Dodatna edukacija odgojitelja u području kineziologije“ koji se sastojao od 20 pitanja, a proveden je tijekom rujna 2020. godine. Prvi dio pitanja odnosio se na demografske podatke (spol, dob, grad, stručna sprema, godine radnog iskustva). Drugi dio istraživanja odnosio se dodatnu edukaciju u području kineziologije (koliko odgojitelja se educiralo, motiv edukacije, ustanova gdje su se educirali, provode li kraći program sporta, rade li u posebnoj sportskoj grupi, koliko odgojitelja bi se željelo dodatno educirati u području kineziologije, omogućava li odgojiteljima predškolska ustanova u kojoj rade financijsku podršku za edukaciju). Treći dio istraživanja odnosio se na ispitivanje stavova odgojitelja o kineziološkim aktivnostima, koliko se kompetentnima smatraju za provođenje kinezioloških aktivnosti nakon inicijalnog obrazovanja te njihove stavove o cjeloživotnom obrazovanju odgojitelja. Ukupan broj ispitanika bio je 132 odgojitelja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, a pomoću sljedećih grafikona prikazan je spol, dob, stručna sprema i godine radnog iskustva ispitanika.

Grafikon 1. Spol ispitanika

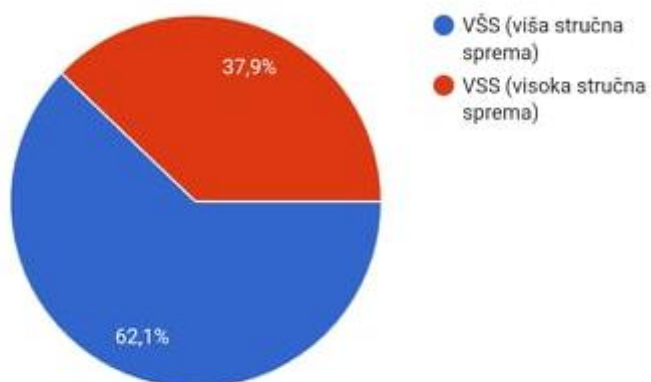
Anketni upitnik ispunilo je 129 (97,7%) odgojiteljica i 3 (2,3%) odgojitelja. Od toga, 89 ispitanika je iz Zagreba, 8 iz Zadra, 7 iz Šibenika, 5 iz Slavonskog Broda, 4 iz Primoštena, 3 iz Drniša, 3 iz Osijeka, 2 iz Pule, 2 iz Gospića, 2 iz Iloka, 2 iz Bjelovara, 2 iz Svete Nedelje, 1 iz Ogulina, 1 s Hvara te 1 s Visa.

Grafikon 2. Dob ispitanika

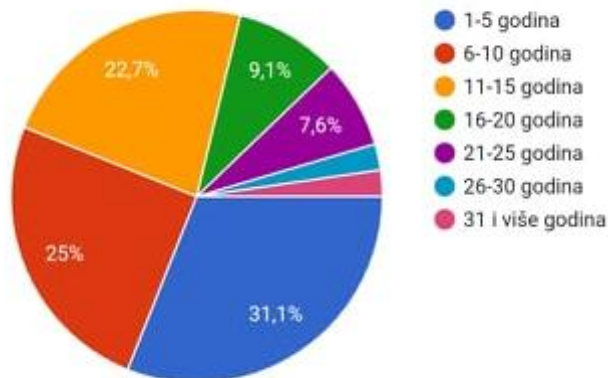
32 (24,2%) ispitanika je u dobi od 31-35 godina, 28 (21,2%) u dobi od 26-30 godina, 22 (16,7%) u dobi od 36-40 godina, 22 (16,7%) u dobi od 41-45 godina, 7 (5,3%) u dobi od 46-50 godina, 5 (3,8%) u dobi od 51-55 godina, a 2 (1,5%) ispitanika su u dobi od 56 i više godina.

Grafikon 3. Stručna sprema ispitanika

82 (62,15%) ispitanika ima višu stručnu spremu, dok 50 (37,9%) ima visoku stručnu spremu.

Grafikon 4. Godine radnog iskustva ispitanika

41 (31,1%) ispitanika ima 1-5 godina radnog iskustva, 33 (25%) ispitanika 6-10 godina, 30 (22,7%) ispitanika 11-15 godina, 12 (9,1%) ispitanika 16-20 godina, 10 (7,6%) ispitanika 21-15 godina, 3 (2,3%) ispitanika 26-30 godina te 3 (2,35%) ispitanika ima 31 i više godina radnog iskustva.

3.3. Metode za obradu podataka

Pitanja u anketnom upitniku su kombinirana – zatvorenog (zaokruživanje ponuđenog odgovora) i otvorenog tipa. Za pristup anketnom upitniku jedini uvjet koji je trebao biti zadovoljen je da je ispitanik odgojitelj koji je u radnom odnosu. Anketni upitnik bio je u potpunosti anonimna te su ispitanici zamoljeni za potpunu iskrenost tijekom odgovaranja na pitanja.

Pitanja u anketnom upitniku zatvorenog tipa su da/ne pitanja i Likertova skala od sedam stupnjeva. U Likertovoj skali ispitanici su trebali zaokružiti odgovor koji se podudara s njihovim stavom, a skala je sadržavala sljedeće odgovore:

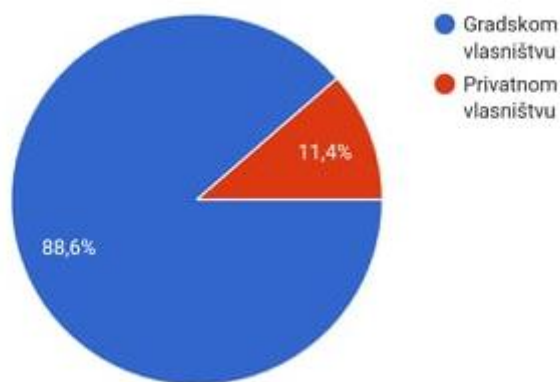
- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se

- U potpunosti se slažem

Za ispitivanja grada u kojem ispitanici rade te ustanove u kojoj su se dodatno educirali u području kineziologije, korištena su pitanja otvorenog tipa.

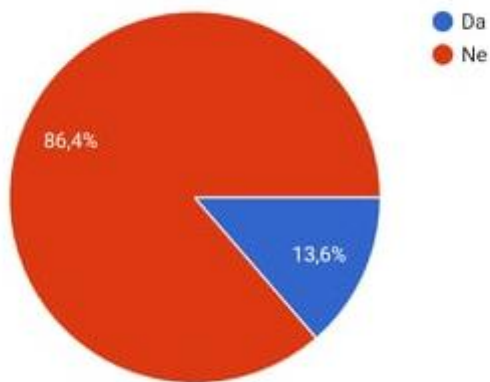
Na temelju provedenog anketnog upitnika dobiveni su rezultati koji su grafički prikazani i interpretirani. Sljedećim grafikonima prikazano je u kojim vrtićima ispitanici rade, jesu li se dodatno educirali u području kineziologije te koji su njihovi motivi za to. Nadalje, prikazani su stavovi odgojitelja o važnosti kinezioloških aktivnosti te stavovi o cjeloživotnom obrazovanju.

Grafikon 5. Dječji vrtić u kojem ispitanici rade

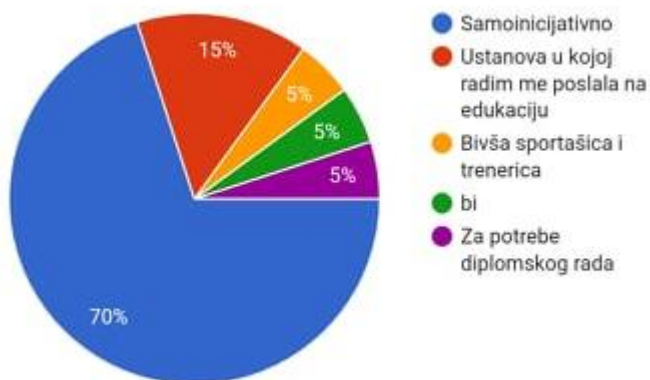
117 (88,6%) ispitanika navelo je da radi u dječjem vrtiću koji je u gradskom vlasništvu, dok 15 (11,4%) njih radi u dječjem vrtiću koji je u privatnom vlasništvu. Iz navedenog vidimo da najveći dio ispitanih odgojitelja radi u gradskim vrtićima.

Grafikon 6. Odgovori ispitanika na pitanje jesu li se dodatno educirali u području kineziologije

114 (86,4%) ispitanika nije se dodatno educiralo u području kineziologije, dok se 18 (13,6%) ispitanika educiralo dodatno. Od toga, 9 ispitanika navodi da se educiralo na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, 3 u dječjem vrtiću „Vjeverica“ u Zagrebu, 3 na Kineziološkom fakultetu (nije navedeno kojem), 1 u obrazovnoj organizaciji Instructus, 1 u Udruzi hrvatskih aerobik instruktora (UHAI) te 1 ispitanika navodi privatno veleučilište, ali ne i naziv veleučilišta.

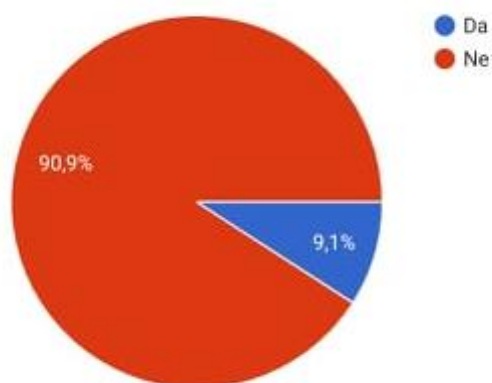
Grafikon 7. Motivi ispitanika za dodatnu edukaciju u području kineziologije

14 (70%) ispitanika odgovara da se samoinicijativno odlučilo za dodatnu edukaciju u području kineziologije, njih 3 (15%) odgovorilo je da ih je predškolska ustanova u kojoj rade poslala na edukaciju, 1 ispitanica odgovara da je bivša sportašica i trenerica, a 1 ispitanik educirao se za potrebe diplomskog rada.

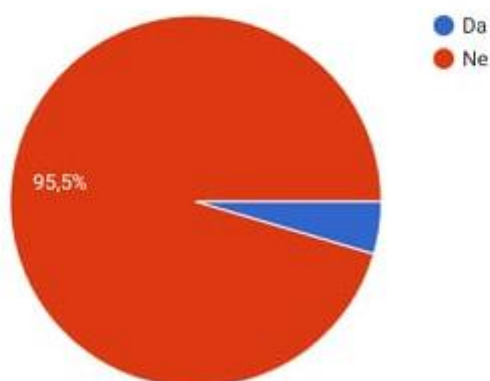

Grafikon 8. Odgovori ispitanika na pitanje vode li kraći program sporta u dječjem vrtiću u kojem rade

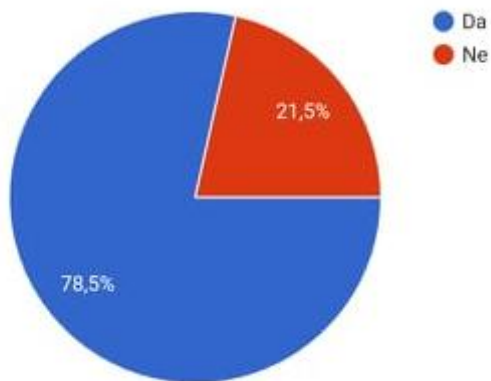
120 (90,9%) ispitanika ne vodi kraći program sporta u dječjem vrtiću, dok njih 12 (9,15%) vodi. S obzirom da se 18 ispitanih odgojitelja dodatno educiralo u području kineziologije, možemo zaključiti i da većina tih odgojitelja vodi kraći program sporta u dječjem vrtiću, a za koji je potrebna dodatna kineziološka edukacija.

Grafikon 9. Odgovori ispitanika na pitanje rade li u posebnoj sportskoj grupi

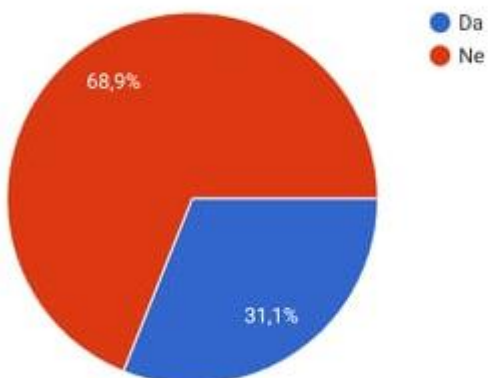
126 (95,5%) ispitanika odgovorilo je da ne radi u posebnoj sportskoj grupi, dok je njih 6 (4,5%) odgovorilo da radi. U odnosu na kraće sportske programe, gdje se njih 12 izjasnilo da ih vodi, upola manje ispitanih odgojitelja radi u posebnoj sportskoj grupi. Razlog tome može biti što većina predškolskih ustanova ni ne nudi takve programe.

Grafikon 10. Odgovori ispitanika na pitanje bi li se željeli dodatno educirati u području kineziologije

Ispitanici koji se nisu dodatno educirali u području kineziologije, imali su mogućnost izjasniti se bi li to željeli. 95 (78,5%) njih odgovorilo je da bi se željelo dodatno educirati, dok 26 (21,5%) ispitanika to ne želi. Iako se većina odgojitelja izjasnila da bi se željela dodatno educirati u navedenom području, postotak onih koji to ne žele, nije zanemariv. Moguće da ispitanici starije dobne skupine nemaju tu želju te svoj profesionalni razvoj vide u nekom drugom području.

Grafikon 11. Odgovori ispitanika na pitanje omogućava li im dječji vrtić u kojem rade financijsku podršku za dodatnu edukaciju u području kineziologije

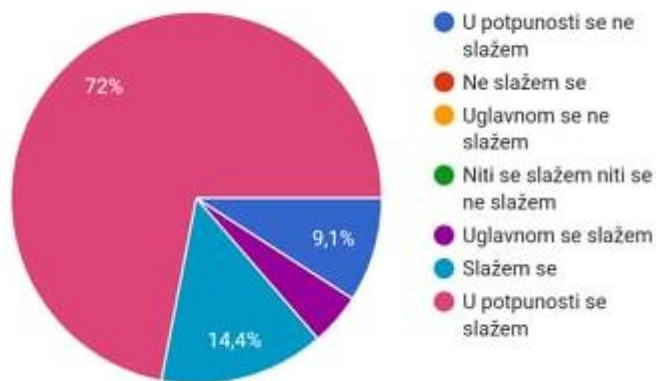

91 (68,9%) ispitanika nema financijsku podršku ustanove za dodatnu edukaciju, dok je njih 41 (31,1%) odgovorilo da im ustanova omogućava financijsku podršku. Vidimo da većina odgojitelja nema financijsku podršku predškolskih ustanova u kojima rade pa možemo

zaključiti da je ovo jedan od razloga niske dodatne educiranosti odgojitelja u području kineziologije.

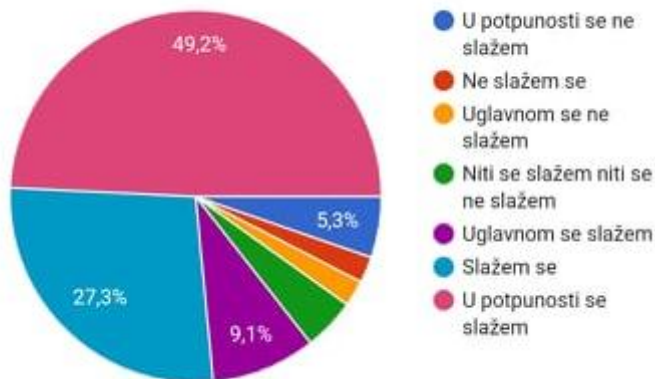
Sljedeća pitanja ispitivala su određene stavove ispitanika, a svoj stav mogli su izraziti skalom od 1 (u potpunosti se ne slažem) do 7 (u potpunosti se slažem).

Grafikon 12. Redovito provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću smatram izrazito važnim za dječji rast i razvoj

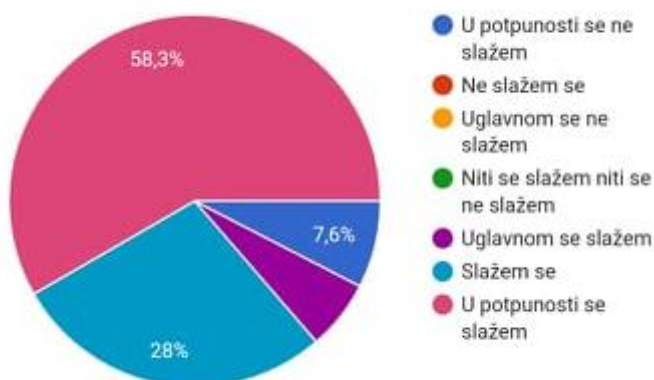
S ovom tvrdnjom 95 (72%) ispitanika u potpunosti se slaže, 19 (14,4%) se slaže, 12 (9,1%) u potpunosti se ne slaže te njih 6 (4,5%) uglavnom se slaže. Iz navedenog vidimo da većina odgojitelja ima pozitivan stav prema redovitom provođenju kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću. S obzirom da tjelesna aktivnost potiče cjeloviti razvoj djeteta, ovakav stav odgojitelja je zadovoljavajući. Ipak, 9,1% ispitanika se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom pa bi trebalo ispitati razloge takvoga stava. Možda će ovaj rad doprinijeti promjeni stavova spomenutih ispitanika.

Grafikon 13. S obzirom da je djeci predškolske dobi potrebno puno kretanja za pravilan rast i razvoj, smatram da je u predškolskoj ustanovi u kojoj radim potrebno dati veću važnost kineziološkim aktivnostima

S ovom tvrdnjom se 65 (49,2%) ispitanika u potpunosti slaže, 36 (27,3%) se slaže, 12 (9,1%) se uglavnom slaže, 7 (5,3%) u potpunosti se ne slaže, 6 (4,5%) se niti slaže niti ne slaže, 3 (2,3%) se uglavnom ne slaže i 3 (2,3%) se ne slaže. Ovi podaci pokazuju nam da je u dječjim vrtićima na organizacijskoj razini potrebno promicati kulturu i važnost kretanja.

Grafikon 14. Smatram da je provođenje kinezioloških aktivnosti jednako važno kao i provođenje ostalih odgojno-obrazovnih aktivnosti

S ovom tvrdnjom se 77 (58,3%) ispitanika u potpunosti slaže, 37 (28%) se slaže, 10 (7,6%) u potpunosti se ne slaže, 8 (6,1%) uglavnom se slaže. Iz navedenog možemo zaključiti da su odgojitelji svjesni da je dijete cjelovito biće te da mu treba pristupiti holistički. Odnosno,

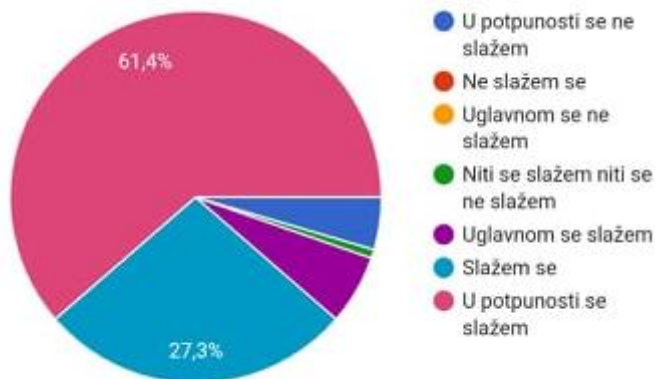
razvoj djeteta čine više međusobno povezanih dimenzija te je svaka razvojna intervencija važna i utječe na sva razvojna područja.

Grafikon 15. Smatram da odgojitelji tijekom inicijalnog obrazovanja steknu dovoljno znanja i vještina za provođenje kinezioloških aktivnosti

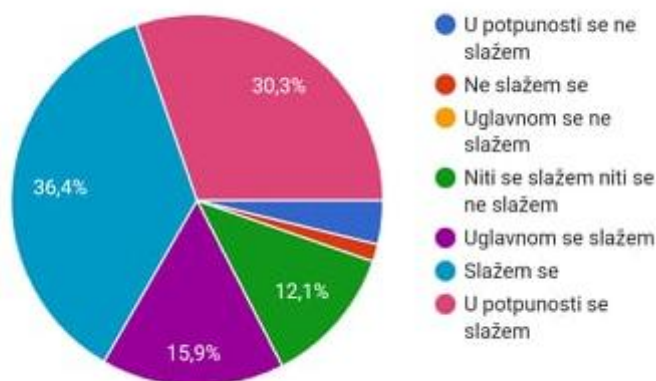
Mišljenja ispitanika o ovoj tvrdnji su poprilično raznolika. 31 (23,5%) ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 31 (23,5%) uglavnom se slaže, 23 (17,4%) se ne slaže, 18 (13,6%) se slaže, 15 (11,4%) uglavnom se ne slaže, 11 (8,3%) u potpunosti se slaže te 3 (2,3%) u potpunosti se ne slaže. Iako su mišljenja podijeljena, najveći dio ispitanika ne može procijeniti steknu li dovoljno znanja i vještina za provođenje kinezioloških aktivnosti nakon inicijalnog obrazovanja. Moguće da je razlog raznolikosti mišljenja i različiti stupanj obrazovanja ispitanika, ali i različiti gradovi u kojem su ispitanici završili studij.

Grafikon 16. Smatram da je trajni profesionalni razvoj (cjeloživotno obrazovanje) pravo i obveza svakog odgojitelja

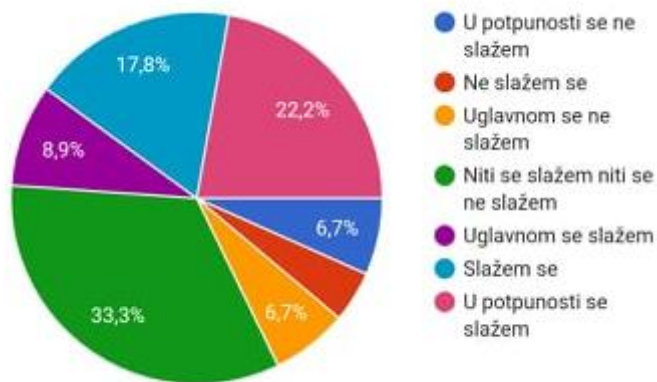
S ovom tvrdnjom se 81 (61,4%) ispitanika u potpunosti slaže, 36 (27,3%) se slaže, 8 (6,1%) uglavnom se slaže, 6 (4,5%) u potpunosti se ne slaže te 1 (0,8%) niti se slaže niti se ne slaže. Ovi podaci pokazuju nam da su odgojitelji svjesni važnosti kontinuiranog profesionalnog usavršavanja te unaprjeđivanja svojih znanja i kompetencija.

Grafikon 17. Dodatnu edukaciju odgojitelja u području kineziologije smatram važnom za njihov profesionalni razvoj

S navedenom tvrdnjom se 48 (36,4%) ispitanika slaže, 40 (30,3%) se u potpunosti slaže, 21 (15,9%) se uglavnom slaže, 16 (12,1%) niti se slaže niti se ne slaže, 5 (3,8%) u potpunosti se ne slaže te se 2 (1,5%) ne slaže. Iz navedenog ponovno vidimo da su odgojitelji svjesni važnosti kinezioloških aktivnosti te da su spremni unaprjeđivati se u području kineziologije.

Grafikon 18. Dodatna edukacija u području kineziologije promijenila je moje shvaćanje dječjih potreba te me potaknula na drugačiji pristup djeci tijekom provođenja kinezioloških aktivnosti

Na ovo pitanje odgovarali su samo ispitanici koji su se dodatno educirali u području kineziologije. 33,3% njih odgovorilo je da se niti slaže niti ne slaže, 22,2% u potpunosti se slaže, 17,8% se slaže, 8,9% se uglavnom slaže, 6,7% u potpunosti se ne slaže, 6,7% uglavnom se ne slaže te 4,4% se ne slaže. S obzirom da je veliki postotak ispitanika neodlučan oko ovoga pitanja, trebalo bi dodatno ispitati razloge toga. Veći postotak ispitanika smatra da im je dodatna edukacija promijenila shvaćanja i pristup prema djeci, ali ne zanemari se i broj ispitanika koji se s tim ne slaže. S obzirom da su ispitanici odgojitelji dodatnu kineziološku edukaciju završili na različitim mjestima, vjerojatno je i kvaliteta provedene edukacije razlog ovakvom rezultatu.

4. RASPRAVA O REZULTATIMA ISTRAŽIVANJA

Nakon provedene analize istraživanja, vraćamo se na prethodno navedene hipoteze.

Prva pretpostavka bila je da je mali broj odgojitelja dodatno educiran u području kineziologije što su rezultati ankete i potvrdili. 86,4% ispitanika nije se dodatno educiralo, dok je tek 13,6% njih odgovorilo da se educiralo dodatno. S obzirom da je 68,9% ispitanika odgovorilo da im predškolska ustanova u kojoj rade ne omogućava financijsku podršku za dodatnu edukaciju, moguće da je to jedan od razloga slabe dodatne edukacije odgojitelja u ovom području.

Druga pretpostavka bila je da bi se odgojitelji željeli dodatno educirati u području kineziologije kada bi za to imali mogućnosti. S obzirom da je 78,5% ispitanika odgovorilo da bi to željelo, a tek 21,5% da to ne bi, ova hipoteza je prihvaćena. Također, ovoj pretpostavci u prilog ide činjenica da se čak 70% odgojitelja koji su se dodatno educirali, educiralo samoinicijativno. Tek je 15% odgojitelja dobilo tu mogućnost od predškolske ustanove u kojoj rade. Zato, bilo bi dobro kada bi predškolske ustanove odgojiteljima pružale više mogućnosti za edukaciju jer iz anketnih odgovora je vidljivo da odgojitelji imaju želju za tim.

Treća pretpostavka bila je da odgojitelji kineziološke aktivnosti smatraju jednako važnima kao i ostale odgojno-obrazovne aktivnosti. 58,3% odgojitelja se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom, 28% slaže, a 6,1% uglavnom se slaže. Tek 7,6% odgojitelja odgovorilo je da se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom. Također, 72% odgojitelja u potpunosti se slaže i njih 14,4% se slaže da je redovito provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću izrazito važno za pravilan dječji rast i razvoj. Iz navedenih odgovora vidljivo je da većina odgojitelja ima pozitivan stav prema provođenju kinezioloških aktivnosti te da su svjesni njihove važnosti.

Četvrta pretpostavka bila je da se odgojitelji ne osjećaju dovoljno kompetentno za provođenje kinezioloških aktivnosti nakon inicijalnog obrazovanja. Većina odgojitelja, odnosno njih 23,5%, nije se mogla odlučiti steknu li odgojitelji dovoljno znanja i vještina nakon inicijalnog obrazovanja. Također, njih 8,3% u potpunosti se slaže, 13,6% se slaže, a 23,5% uglavnom se slaže s tvrdnjom da odgojitelji steknu dovoljno znanja i vještina tijekom inicijalnog obrazovanja. 2,3% odgojitelja u potpunosti se ne slaže, 11,4% uglavnom se ne slaže te se njih 17,4% ne slaže s tim. Mišljenja su uglavnom podijeljena, iako više odgojitelja naginje tome da su dovoljno kompetentni za provođenje kinezioloških aktivnosti nakon

inicijalnog obrazovanja. Dosta odgojitelja je i neodlučno oko ovoga pitanja te je ova hipoteza tek djelomično prihvaćena. Što je tomu razlog, mogao bi biti predmet nekoga drugog istraživanja.

Peta pretpostavka bila je da odgojitelji trajni profesionalni razvoj (cjeloživotno obrazovanje) smatraju svojim pravom i obvezom. S obzirom na rezultate anketnog upitnika (61,4% odgojitelja se u potpunosti slaže da je cjeloživotno obrazovanje njihovo pravo i obveza, 27,3% se slaže, a 6,1% se uglavnom slaže s tim), možemo reći da je ova hipoteza prihvaćena. Tek se 4,5% odgojitelja izjasnilo da se s tim u potpunosti ne slaže. Ovakav rezultat nam pokazuje da su odgojitelji svjesni potrebe cjeloživotnog usavršavanja.

Šesta pretpostavka bila je da odgojitelji dodatnu edukaciju u području kineziologije smatraju važnom za svoj profesionalni razvoj. 36,4% odgojitelja se slaže s tim, 30,3% u potpunosti se slaže, a 15,9% odgojitelja uglavnom se slaže pa je ova hipoteza prihvaćena. Tek 3,8% odgojitelja u potpunosti se ne slaže, a 1,5% se ne slaže. Njih 12,1% neodlučno je. Ako uzmemo u obzir koliko je važno svakodnevno provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću, zadovoljavajuća je činjenica da odgojitelji uviđaju važnost dodatne kineziološke edukacije.

5. ZAKLJUČAK

Cjeloživotno obrazovanje važno je za cjelokupni profesionalni razvoj i stjecanje dodatnih znanja i kompetencija odgojitelja. Uzevši u obzir suvremeni način živote, pasivnost, nekretanje i sedentarni način života djece i odraslih, jedna od bitnih kompetencija koju uključuje cjeloživotno obrazovanje odgojitelja je i kineziološka edukacija. Odgojitelji imaju vrlo važnu ulogu u poticanju djetetovog rasta i razvoja pa bi upravo oni trebali biti ti koji će potaknuti promjene u tjelesnoj aktivnosti djece.

Cilj ovog istraživanja, provedenog na uzorku od 132 odgojitelja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (129 odgojiteljica i 3 odgojitelja), bio je utvrditi stavove odgojitelja o cjeloživotnom obrazovanju, s naglaskom na dodatnu edukaciju u području kineziologije. Nadalje, istraživanjem se želio utvrditi općeniti stav odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima. Najveći postotak ispitanika ovog istraživanja je u dobi od 31-35 godina (24,2 %) te u dobi od 26-30 godina (21,2%). Što se tiče radnog iskustva, najviše ispitanika ima 1-5 godina radnog iskustva (31,1%) te 6-10 godina (25%).

Rezultati istraživanja pokazali su da se mali broj ispitanih odgojitelja (13,6%) dodatno educirao u području kineziologije, što je i bila pretpostavka. Od toga, 70% ispitanika izjasnilo se da se za edukaciju odlučilo samoinicijativno, a samo njih 15% dobilo je tu mogućnost od predškolske ustanove u kojoj su zaposleni. Pozitivna je činjenica da bi se 78,5% ispitanih odgojitelja željelo dodatno educirati kada bi za to imali mogućnost. Uzevši u obzir da 68,9% ispitanika nema financijsku podršku predškolske ustanove u kojoj rade za dodatnu edukaciju, moguće da je to jedan od razloga slabe educiranosti odgojitelja u ovom području. Još jedan mogući razlog slabe educiranosti može biti taj što je prevladavajući udio ispitanika mlađe dobi i s malo radnog iskustva. Oni tek započinju svoj put profesionalnog usavršavanja. Također, rezultati su pokazali da odgojitelji uviđaju važnost redovitog provođenja kinezioloških aktivnosti (72% ispitanika u potpunosti se slaže s tim) te ih smatraju jednako važnima kao i ostale odgojno-obrazovne aktivnosti (58,3% u potpunosti se slaže, a 27% se slaže). Isto tako, naglašavaju da je u predškolskim ustanovama u kojima rade potrebno dati veću pozornost provođenju kinezioloških aktivnosti (49,2% ispitanika u potpunosti se slaže, a 27,3% se slaže).

Nadalje, istraživanje je pokazalo da su odgojitelji svjesni važnosti cjeloživotnog obrazovanja (61,4% ispitanika u potpunosti se slaže, 27,3% se slaže) te da su kineziološku

edukaciju prepoznali kao važnu za svoj profesionalni razvoj (30,3% u potpunosti se slaže, 36,4% se slaže).

Iz svega navedenog možemo zaključiti da su odgojitelji svjesni važnosti kvalitetne provedbe kinezioloških aktivnosti te da su spremni dalje se usavršavati u području kineziologije. Stoga, bilo bi dobro kada bi predškolske ustanove odgojiteljima u većoj mjeri omogućavale takva usavršavanja, makar kroz dnevne radionice i seminare unutar ustanove.

6. LITERATURA

1. Babić, D. (2003). *Slobodno vrijeme mladih stanovnika otočnih lokalnih zajednica – primjer zadarskih otoka (Iž, Dugi Otok, Ugljan. Migracijske i etničke teme, 19 (4), 39-411.*
2. Badrić, M. i Barić, A. (2006). Primjenjivi sadržaji kineziologije u razvoju ekoosjetljivosti i ekokomunikacije u izvannastavnim aktivnostima učenika, V. Findak (Ur.). *15. ljetna škola kineziologije Republike Hrvatske, Kvaliteta rada u područjima edukacije, sporta i sportske rekreacije, Zbornik radova, (str. 393-397). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.*
3. Badrić, M. i Prskalo, I. (2011). Participiranje tjelesne aktivnosti u slobodnom vremenu djece i mladih. *Napredak, 152 (3-4), 479-494.*
4. Borić, E., Jindra, R. i Škugor, A. (2008). Razumijevanje i primjena sadržaja cjeloživotnog učenja za održivi razvoj. *Odgojne znanosti, 10 (2), 315-327.*
5. Breslauer, N., Hublin, T. i Zegnal Kuretić, M. (2014). *Osnove kineziologije. Čakovec: Međimursko veleučilište u Čakovcu.*
6. Caput-Jogunica, R. (2009). *Kineziologija. Osijek: Sveučilište u Osijeku.*
7. Dvorski, M., Kokanović, T., Bogovčić, S. i Matić, I. (2015). Stavovi odgojitelja o provođenju kineziološke kulture u vrtićima s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja: Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost (str. 115-122). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagreb.*
8. Fatović, M. (2016). Profesija i profesionalni razvoj odgojitelja. *Školski vjesnik: časopis za pedagoški teoriju i praksu, 65 (4), 623-638.*
9. Findak, V. i Delija, K. (2001). *Tjelesna i zdravstvena kultura u predškolskom odgoju, priručnik za odgojitelje. Zagreb: Edip.*
10. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju. Zagreb: Školska knjiga.*
11. Findak, V. (2016). Kinesiology Education – Present and Future. *Croatian Journal of Education, 18 (1), 279-291.*
12. Findak, V. (2017). Kinesiology Education of the Future. *Croatian Journal of Education, 19 (2), 189-199.*
13. Findak, V. i Mraković, M. (1998). *Primijenjena kineziologija u rekreaciji. Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu: Hrvatski savez sportske rekreacije „Sport za sve“.*
14. Findak, V. i Neljak, B. (2008). Stanje i perspektiva razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije, B. Neljak (Ur.). *17. ljetna škola kineziologa*

- Republike Hrvatske: Stanje i perspektiva razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (str. 16-28). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
15. Findak, V. i Prskalo, I. (2004). *Kineziološki leksikon za odgojitelje*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.
  16. Fišer, M. i Forko, A. (2015). *Razvoj motoričkih sposobnosti primjenom poligona kod djece predškolske dobi. 13. godišnja međunarodna konferencija Kondicijska priprema sportaša. Zagreb, Zbornik radova. Zagreb, 2015, 251-254.*
  17. Jurakić, D. i Heimer, S. (2012). *Prevalencija nedovoljne tjelesne aktivnosti u Hrvatskoj i u svijetu: Pregled istraživanja. Archives of Industrial Hygiene and Toxicology, 63 (3), 3-12.*
  18. Tomac, Z., Vidranski, T. i Ciglar, J. (2015). *Tjelesna aktivnost djece tijekom redovnog boravka u predškolskoj ustanovi. Medica Jadertina, 45:97-104.*
  19. Neljak, B. (2009). *Kineziološka metodika u predškolskom odgoju*. Zagreb: Kineziološki fakultet.
  20. Prskalo, I. i Sporiš, G. (2016). *Kineziologija*. Zagreb: Školska knjiga.
  21. Jurko, D., Čular, D., Badrić, M. i Sporiš, G. (2015). *Osnove kineziologije*. Split: Gopal.
  22. Kokanović, T. (2019). *Značaj cjeloživotnog usavršavanja za razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja. Croatian Journal of Education, 21 (1), 47-59.*
  23. Križman Pavlović, D., Bušelić, M. i Gal, S. (2020). *Kvaliteta odgojitelja – čimbenik kvalitete hrvatskog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Oeconomica Jadertina, 10 (1), 3-30.*
  24. Krželj, V. (2009). *Dijete i sport, N. Aberle (Ur.), Sekundarna prevencija u pedijatriji* (str. 61-69). Slavonski Brod.
  25. Melzer, K., Kayser, B. i Pichard, C. (2004). *Physical activity: the health benefits outweigh the risks. Curr. Opin. Clin. Nutr. Metab Car, 7, 641-647.*
  26. Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja: model Izvor*. Velika Gorica: Persona.
  27. Miljak, A. (2009). *Življenje djece u vrtiću: novi pristupi u shvaćanju, istraživanju i organiziranju odgojno-obrazovnog procesa u dječjim vrtićima*. Zagreb: SM naklada.
  28. Mraković, M. (1997). *Uvod u sistematsku kineziologiju*. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu.
  29. Nenadić-Bilan, D. (2013). *Suvremeni odgojitelj – spremnost na cjeloživotno obrazovanje. Zbornik Stoljeća zadarskog školstva. Zadar: Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru.*

30. Pejčić, A. (2005). *Kineziološke aktivnosti za djecu predškolske i rane školske dobi*. Rijeka: Visoka učiteljska škola u Rijeci.
31. Pešl, L. i Topolovec, J. (2018). Organizacija sata tjelesnih aktivnosti u mješovitim vrtićkim skupinama, S. Šalaj (Ur.). *4. znanstveno-stručna konferencija, Zbornik radova: Motorička znanja djece* (str. 162-169). Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
32. Prskalo, I. i Babin, J. (2006). Kvaliteta rada u području edukacije, B. Neljak (Ur.). *15. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske: Stanje i perspektiva razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (str. 26-34). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
33. Prskalo, I. i Babin, J. (2008). Stanje i perspektiva razvoja u području edukacije, B. Neljak (Ur.). *17. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske: Stanje i perspektiva razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (str. 30-41). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
34. Prskalo, I., Babin, J. i Bavčević, T. (2010). Metodčki organizacijski oblici rada i njihova učinkovitost u kineziološkoj edukaciji. *Metodika* 20, 11 (1), 34-43.
35. Prskalo, I., Findak, V., Neljak, B. (2007). Educating future preschool and primary school teachers to teach physical education – Bologna process in Croatia. *Kinesiology*, 39 (2), 171-183.
36. Sindik, J. (2009). Kineziološki programi u dječjim vrtićima kao sredstvo očuvanja djetetova zdravlja i poticanja razvoja. *Med Jad*, 39 (1-2), 19-28.
37. Starosta, W. (2002). Development of human movement science – The meaning, history, name, connection with other sciences, organizations, perspectives. *Kinesiology*, 34 (2), 222-235.
38. Šagud, M. (2002). *Odgajatelj u dječjoj igri*. Zagreb: Školske novine.
39. Šagud, M. (2006). *Odgajatelj kao reflektivni praktičar*. Petrinja: Visoka Učiteljska škola.
40. Šagud, M. (2011). Inicijalno obrazovanje odgajatelja i profesionalni razvoj. *Pedagogijska istraživanja*, 8 (2), 259-269.
41. Tomac, Z., Vidranski, T. i Ciglar, J. (2015). Tjelesna aktivnost djece tijekom redovnog boravka u predškolskoj ustanovi. *Med Jad*, 45 (3-4), 97-104.
42. Trajkovski, B. i Paulić, M. (2018). Tjelesno vježbanje djece rane dobi, S. Šalaj (Ur.). *4. znanstveno-stručna konferencija, Zbornik radova: Motorička znanja djece* (str. 41-47). Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika

Grafikon 2. Dob ispitanika

Grafikon 3. Stručna sprema ispitanika

Grafikon 4. Godine radnog iskustva ispitanika

Grafikon 5. Dječji vrtić u kojem ispitanici rade

Grafikon 6. Odgovori ispitanika na pitanje jesu li se dodatno educirali u području kineziologije

Grafikon 7. Motivi ispitanika za dodatnu edukaciju u području kineziologije

Grafikon 8. Odgovori ispitanika na pitanje vode li kraći program sporta u dječjem vrtiću u kojem rade

Grafikon 9. Odgovori ispitanika na pitanje rade li u posebnoj sportskoj grupi

Grafikon 10. Odgovori ispitanika na pitanje bi li se željeli dodatno educirati u području kineziologije

Grafikon 11. Odgovori ispitanika na pitanje omogućava li im dječji vrtić u kojem rade financijsku podršku za dodatnu edukaciju u području kineziologije

Grafikon 12. Redovito provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću smatram izrazito važnim za dječji rast i razvoj

Grafikon 13. S obzirom da je djeci predškolske dobi potrebno puno kretanja za pravilan rast i razvoj, smatram da je u predškolskoj ustanovi u kojoj radim potrebno dati veću važnost kineziološkim aktivnostima

Grafikon 14. Smatram da je provođenje kinezioloških aktivnosti jednako važno kao i provođenje ostalih odgojno-obrazovnih aktivnosti

Grafikon 15. Smatram da odgojitelji tijekom inicijalnog obrazovanja steknu dovoljno znanja i vještina za provođenje kinezioloških aktivnosti

Grafikon 16. Smatram da je trajni profesionalni razvoj (cjeloživotno obrazovanje) pravo i obveza svakog odgojitelja

Grafikon 17. Dodatnu edukaciju odgojitelja u području kineziologije smatram važnom za njihov profesionalni razvoj

Grafikon 18. Dodatna edukacija u području kineziologije promijenila je moje shvaćanje dječjih potreba te me potaknula na drugačiji pristup djeci tijekom provođenja kinezioloških aktivnosti

PRILOZI

Prilog 1. Primjer ankete

Poštovani odgojitelji/odgojiteljice,

pred Vama je anketni upitnik sastavljena za potrebe izrade diplomskog rada na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Upitnik je u potpunosti anoniman, a dobiveni podaci koristit će se isključivo za potrebe izrade diplomskog rada. Molim Vas da na pitanja odgovarate iskreno te na taj način pridonese pouzdanosti i kvaliteti istraživanja. Unaprijed hvala na suradnji!

1) Spol:

- M
- Ž

2) Dob:

- 20-25 godina
- 26-30 godina
- 31-45 godina
- 46-50 godina
- 51-55 godina
- 56 i više godina

3) Stručna sprema:

- VŠS (viša stručna sprema)
- VSS (visoka stručna sprema)

4) Godine radnog iskustva:

- 1-5 godina
- 6-10 godina
- 11-15 godina
- 16-20 godina
- 21-25 godina
- 26-30 godina

- 31 i više godina

5) Navedite grad u kojem radite:

6) Vrtić u kojem radite je u:

- Gradskom vlasništvu
- Privatnom vlasništvu

7) Jeste li se educirali dodatno u području kineziologije?

- Da
- Ne

8) Ako ste na prethodno pitanje odgovorili potvrdno, koji je bio Vaš motiv za edukaciju?

- Samoinicijativno
- Ustanova u kojoj radim me poslala na edukaciju
- Ostalo:

9) Educirao/la sam se na (navedite ustanovu gdje ste se educirali):

10) Vodite li kraći program sporta u predškolskoj ustanovi u kojoj radite?

- Da
- Ne

11) Radite li u posebnoj sportskoj grupi?

- Da
- Ne

12) Ukoliko se niste dodatno educirali u području kineziologije, biste li to željeli?

- Da
- Ne

13) Omogućava li Vam ustanova u kojoj radite financijsku podršku za dodatnu edukaciju u području kineziologije?

- Da
- Ne

14) Redovito provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću smatram izrazito važnim za dječji rast i razvoj:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se
- U potpunosti se slažem

15) S obzirom da je djeci predškolske dobi potrebno puno kretanja za pravilan rast i razvoj, smatram da je u predškolskoj ustanovi u kojoj radim potrebno dati veću važnost kineziološkim aktivnostima:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se
- U potpunosti se slažem

16) Smatram da je provođenje kinezioloških aktivnosti jednako važno kao i provođenje ostalih odgojno-obrazovnih aktivnosti:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem

- Slažem se
- U potpunosti se slažem

17) Odgojitelji tijekom inicijalnog obrazovanja steknu dovoljno znanja i vještina za provođenje kinezioloških aktivnosti:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se
- U potpunosti se slažem

18) Smatram da je trajni profesionalni razvoj (cjeloživotno obrazovanje) pravo i obveza svakog odgojitelja:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se
- U potpunosti se slažem

19) Dodatnu edukaciju odgojitelja u području kineziologije smatram važnom za njihov profesionalni razvoj:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se
- U potpunosti se slažem

20) Edukacija je promijenila moje shvaćanje dječjih potreba te me potaknula na drugačiji pristup djeci tijekom provođenja kinezioloških aktivnosti:

- U potpunosti se ne slažem
- Ne slažem se
- Uglavnom se ne slažem
- Niti se slažem niti se ne slažem
- Uglavnom se slažem
- Slažem se
- U potpunosti se slažem

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Tina Makelja, diplomantica na studiju Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, izjavljujem da je diplomski rad pod nazivom „Dodatna edukacija odgojitelja u području kineziologije“ rezultat mog istraživanja i u potpunosti samostalno napisan. Također, izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije izravno preuzet iz navedene literature ili napisan na nedozvoljen način, te da se tekst u potpunosti temelji na literaturi kako je navedeno u bilješkama, uz poštivanje etičkih standarda u citiranju i korištenju izvora.

Vlastoručni potpis:

U Zagrebu, rujan 2020.